

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/141/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1711206971
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:1711206971.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a sudcov u JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Ingrid Doležajovej, v spore žalobcov: 1/ Ing. I. S., nar. XX.X.XXXX, bytom Y. 8, N., 2/ F. N. S., nar. XX.X.XXXX, bytom Y. 8, N., obaja zast. Mgr. Monikou Martonovou, advokátkou so sídlom Vajnorská 8/A, Bratislava, IČO: 35 101 130 proti žalovanému: ARRIVA NITRA a.s., IČO: 36 545 082 so sídlom Štúrova 72, Nitra, zast. JUDr. Marekom Ďuranom, advokátom so sídlom Štefánikova 34, Nitra, IČO: 30 788 285, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy 100 000 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra, č.k. 19C/448/2015-436 zo dňa 01. augusta 2018 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej vyhovujúcej časti a vo výroku o trovách konania **z r u š u j e a v e c v r a c i a** súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd v Nitre (ďalej len „prvoinštančný súd“) v záhlaví označeným rozsudkom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 300 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žiadnej zo strán sporu v zmysle § 257 CSP nepriznal právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil ust. § 11 a § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka.

1.2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobcovia sa žalobou podanou dňa 30. 05. 2011 domáhali uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť im náhradu nemajetkovej ujmy 100 000 eur a nahradiť im trovy konania. Žalobu odôvodnili tým, že si u žalovaného objednali autobusovú prepravu pre maximálne 57 osôb na svadbu a zo svadby v dňoch 30. 05. 2009 a 31. 05.2009, s miestom nástupu „Obecný úrad Červený Hrádok“ dňa 30. 05. 2009, o 13:45 hod. a časom návratu z rovnakého miesta dňa 31. 05. 2009, o 5:00 hod. Prepravu žalobca v 1. rade špecifikoval tak, že autobus mal byť pristavený dňa 30. 05. 2009 o 13:45 hod. pred Obecný úrad Červený Hrádok, prepraviť osoby do Topoľčianok - pred kostol. Po skončení svadobného obradu prepraa osôb k hotelu Vion Zlaté Moravce, následne autobus môže odísť. Pristaviť autobus 31. 05. 2009, o 13:00 hod, prepraviť osoby k OÚ Červený Hrádok, prihliadnuť na možné čakania pri nastupovaní a skončení obradu. Žalobca v 1. rade dňa 12. 05.2009 v pokladni žalovaného v Zlatých Moravciach uhradil zálohu 90 eur. Žalovaný si povinnosť v zmysle dohody nespĺnil, pretože dňa 30. 05. 2009 autobus pred Obecný úrad Červený Hrádok nepristavil. Žalobca v 1. rade sa s ním nevedel skontaktovať a musel hľadať náhradné spôsoby prepravy. Na miesto sobáša v kostole sa dostavil neskôr, duchovný ani nevyšiel z kostola a neodviedol snúbencov k oltáru. Dostalo sa im poníženia. Ďalšie „fiasco“ zažili počas zábavného programu, kedy kvôli posunu svadby z dôvodu neskorého príchodu svadobčanov tvorca zábavného programu ohlásil prvý tanec novomanželov s rodičmi práve vo chvíli, kedy matka žalobcu v 1. rade telefonovala so zamestnancom žalovaného, neprišla na parket, na ktorom žalobca v 1. rade stál ako sirota namiesto spoločného tanca s matkou. Počas celej svadobnej hostiny svadobčania konzultovali, dojednávajú a hľadali spôsob, ako sa dostať po polnoci do svojich domovov, keďže pochopili, že spoliehať sa na služby žalovaného nie je prezieravé.

Rok pripravovaná svadba prebehla nedôstojne a žalovaný im vlastne zničil svadbu. Táto udalosť sa stala na nasledujúce obdobie predmetom debát, špekulácií, klebiet, ohováraní a hľadání dôvodov, pre ktoré žalobcu v 1. rade podľa niektorých „boží“ trest postihol. Žalobca v 1. rade u žalovaného písomne uplatnil náhradu vzniknutej ujmy - škody v zmysle nákladov spojených so svadbou a náhrady za stratu času s prípravou svadby a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za porušenie práva žalobcov na pokojný svadobný obrad, za sťaženie a skomplikovanie uzavretia manželstva žalobcov slávnostným vyhlásením snúbencov, za znemožnenie uchovania si príjemných spomienok na uzavretie manželstva, za nenaplnenie a prekazenie realizovania predstáv žalobcov o udalostiach súvisiacich s uzavretím manželstva, ako aj za zníženie dôstojnosti a vážnosti žalobcov v spoločnosti spolu v sume 170 200 eur. Žalovaný bol ochotný uhradiť len sumu 3.300 eur, preto podali žalobu na úhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 100 000 eur.

1.3. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť. Nesúhlasil s tvrdením žalobcov, že meškaním autobusu došlo k „prekazeniu svadby“, pretože žalobcom zabezpečil morálne zadosťučinenie a bol pripravený nahradiť ujmu aj peňažnou sumou. Bol názoru, že porušenie jeho povinnosti nebolo takej intenzity neoprávneného zásahu do súkromia, ktorá by odôvodňovala náhradu nemajetkovej ujmy peňažným zadosťučinením a ani jeden z predpokladov pre priznanie peňažného zadosťučinenia nebol naplnený. Podľa neho žalovaní mohli sled nepriaznivých udalostí ovplyvniť vlastným konaním. Nespochybnil pochybenie svojich zamestnancov, preto žalobcom zaslal ospravedlnenie a ponúkol im odškodnenie, ale nesúhlasil s deklarovanou mierou zásahu do osobnostných práv a požadovanou sumou nemajetkovej ujmy.

1.4. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázané (zistené), že žalobca v 1. rade u žalovaného objednal prepravu svadobčanov spreď Obecného úradu Červený Hrádok do Topoľčianok, odtiaľ do Zlatých Moraviec a späť do Červeného Hrádku a uhradil zálohu vo výške 90 eur. Žalovaný dňa 30. 05. 2009 o 13:45 hod. pred Obecný úrad v Červenom Hrádku nepristavil autobus, preto sa žalobca a časť svadobčanov nedostavili na miesto svadobného obradu včas. Takéto konanie žalovaného malo dopad na celý priebeh svadby a svadobčanov z dôvodov uvedených v ods. 1, čím došlo k neoprávneným zásahom do práva na súkromie, česť, dôstojnosť a vážnosť žalobcov. Vznikla im ujma, ktorá svojou povahou a stupňom závažnosti opodstatňuje tak nemateriálnu ako aj materiálnu satisfakciu. V konaní bolo preukázané, že žalovaný pochybil a svoju povinnosť pristaviť na dojednané miesto autobus si nesplnil. Žalovaný si svoje pochybenie priznal, od počiatku sa k žalobcom správal korektné, opakovane sa im ospravedlnil a mal záujem dohodnúť sa aj na finančnom odškodnení.

1.5. Súd konštatoval, že nekonaním žalovaného a teda nesplnením si povinnosti, na ktorú sa vo vzťahu k žalobcom zaviazal, došlo k zníženiu dôstojnosti a vážnosti žalobcov, dlhodobu plánovaný svadobný obrad sa neuskutočnil podľa ich predstáv, utrpeli ujmu ponížením pred svojou rodinou a priateľmi, ktorí si aj s odstupom času spomínali na udalosti zo svadobného dňa, viacerí komentovali priebeh udalostí uštipačnými poznámkami.

1.6. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd prihliadal na celý priebeh udalostí, postoj strán sporu k „problému“, ktorý nastal. Aj napriek skutočnosti, že to bol práve žalovaný, ktorý pochybil, nie je možné jednostranne žalovaného obviňovať zo všetkých nezdarov, ktoré sa v svadobný deň udiali a tomuto následne pripisovať zodpovednosť za celú nevydarenú svadbu. V tejto súvislosti súd osobitne zdôrazňuje, že je neprimerané vyčítať žalovanému, že matka žalobcu v 1. rade nestihla mladomanželský tanec, pretože v tej chvíli práve telefonovala so zamestnancom žalovaného, že žalobcovia mali po fotení zmoknúť z dôvodu, že ich svadobné auto muselo doprevádzať autobus, ktorý bol vyslaný za druhou časťou svadobčanov, že všetci mali skazenú náladu, či dokonca to, že otec žalobkyne akosi pozabudol, že má hosťom nalievať aj pálené, za čo sa neskôr veľmi hanbil.

1.7. V závere súd prvej inštancie uviedol, že v živote žalobcov bola svadba nepochybne významným dňom, na ktorý sa pripravovali viac ako jeden rok. Pravdepodobne väčšina mladomanželov má o svadobnom dni idylickú predstavu, chce, aby svadobný deň bol možno jedným z najkrajších v ich živote a snáď väčšina chce, aby „všetko dobre dopadlo“. Nie je ničím nezvyčajným, keď sa pri organizácii a zabezpečovaní svadby občas niečo nepodarí alebo niečo nie je tak, ako si to mladomanželia predstavovali. Je však na postoji každého jednotlivca, aby prípadným prekážkam vedel čeliť, aby sa vyrovnal s prípadnými nezdarmi alebo problémami. Podľa súdu žalobcovia mohli sled nepriaznivých udalostí ovplyvniť vlastným konaním, namiesto vyčkávania na autobus mohli zabezpečiť odvoz prostredníctvom taxislužby, osobe zodpovednej za priebeh svadobného obradu a programu mohli

dať pokyn na úpravu jednotlivých bodov programu v nadväznosti na vzniknutý časový sklz a mohli svadobčanom oznámiť, že omeškanie je spôsobené porušením povinností tretieho subjektu, za ktoré oni nezodpovedajú a možno by sa potom nemuseli hanbiť za to, že jednotlivé udalosti mali časový sklz a nestihlo sa všetko tak, ako bolo naplánované. Z uvedeného je zrejmé, že samotní žalobcovia sa značným spôsobom pričínili o pokazenie ich svadobného dňa.

1.8. Vzhľadom na uvedené okolnosti súd považoval žalobcami požadovanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy za primeranú len vo výške 3.300 eur, ktorá približne zodpovedá sume nákladov vynaložených na svadbu (žalobkyňa sa k sume nákladov presne nevedela vyjadriť, žalobca uvádzal sumu 3 000 - 4 000 eur) a túto sumu bol pri počiatočných rokovaní ochotný uhradiť aj samotný žalovaný v návrhu na mimosúdne vyrovnanie zaplatením sumy vo výške 100 000 Sk. Vo zvyšku súd žalobu zamietol.

2. Proti vyhovujúcej časti rozsudku a výroku o trovách konania podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alebo rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť. Uviedol, že od počiatku sa nevyhýbal svojej zodpovednosti, bez výhrad uznal svoje pochybenie a bezodkladne sa snažil o nápravu situácie telefonicky, písomne, osobne; na pojednávaní sa ospravedlnil žalobcom, vrátil im zálohu, nežiadal uhradenie ceny za prepravu hostí zo svadobnej hostiny. Na osobnom rokovaní dňa 18. 12. 2009 im ponúkol ako satisfakciu za nepristavenie autobusu pred svadbou v sume 100 000 Sk, t.j. cca 3.300 eur, keďže nemal záujem absolvovať súdne konanie. Stotožnil sa s názorom súdu, že výška náhrady nemajetkovej ujmy 100 000 eur je zjavne neprimeraná. Preukázal, že v rámci vzniknutej situácie sa správal maximálne korektne, žalobcovia sa však rozhodli na ňom zarobiť a podali žalobu. V rámci dlhotrvajúceho súdneho konania bol nútený na obranu vynakladať prostriedky, preto by bolo v rozpore s dobrými mravmi priznanie satisfakcie, keď špekulatívne požadovali 100 000 eur a navyše on má znášať ešte aj trovy konania.

2.2. V ďalšej časti odvolania poukázal na rozpor žaloby s § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, s ktorou námietkou sa súd neysporiadal, čím porušil jeho právo na spravodlivý proces. V kontexte § 11 a § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka a rozsudku NS SR sp. zn. 3Cdo/98/95 (R 53/1996), podľa ktorého právo na ochranu osobnosti zaniká smrťou a neprechádza na dedičov mal za to, že žalobný petit musí obsahovať samostatné návrhy výrokov o nárokoch jednotlivých fyzických osôb. Ak žalobcovia žiadajú zaplatenie nároku spoločne, hoci tento možno priznať iba samostatne, ide o vadu žalobného návrhu, ktorú môžu odstrániť jedine žalobcovia, keďže súd je návrhom viazaný.

2.3. Ďalej poukázal, že porušenie osobnostných práv malo spočívať v zásahu do práva na súkromie, česť, dôstojnosť a vážnosť, pričom ide o samostatné skutkové podstaty práva na ochranu osobnosti, ktoré vyžadujú rozdielne dokazovanie aj špecifikáciu (o porušenie akého druhu práva na ochranu osobnosti ide, o upresnenie, právo ktorého žalobcu bolo porušené a akú sumu tento žalobca žiada). V tejto súvislosti dal do pozornosti rozhodnutie R 38/2012, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/137/2008, R 53/2010 Nález ÚS SR sp. zn. II.ÚS 424/2012-69. Uviedol, že podľa judikatúry možno narušiť vážnosť fyzickej osoby ale nie jej dôstojnosť. Pri porušení dôstojnosti sa teda neposudzujú následky v spoločnosti, zároveň k porušeniu práva na súkromie môže dôjsť bez ohľadu na difamačné následky. Žalobcovia a následne aj súd nerozlišovali medzi jednotlivými skutkovými podstatami ochrany osobnosti. Na jeho otázky svedkovia odpovedali, že od počiatku vedeli, že meškanie autobusu zapríčinil žalovaný, žalobcov považujú za dôveryhodných a aj v budúcnosti by im zverili organizáciu akcie podobného rozsahu. V konaní bolo preukázané, že vážnosť a ani dôstojnosť žalobcov nebola v spoločnosti narušená, nakoľko od počiatku bol známy vinník meškania. Napokon zásah do súkromia nebol tak závažný, aby vyžadoval náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko sa ospravedlnil a v rámci možností sanoval vzniknutú situáciu. Má za to, že v konaní neboli preukázané konkrétne porušenia práv na ochranu osobnosti uvedené v návrhu.

2.4. Navyše, súd sa nezaoberal porušením práv vo vzťahu k žalobcovi v 1. rade a žalobcovi v 2. rade, ktorí sú zjavne v odlišnej situácii, napr. iba žalobca v 1. rade objednával prepravu. Má za to, že nebola ani v značnej miere znížená dôstojnosť a vážnosť žalobcov v spoločnosti a jeho správanie bolo maximálne korektné, preto im neprináleží náhrada.

2.5. Ohľadne rozhodnutia o trovách konania žiadal výrok zmeniť a priznať mu náhradu v plnej výške z dôvodu, že žaloba je nedôvodná, pretože ak by žalobcovia prijali mimosúdne vyrovnanie, nevznikli by zbytočné trovy konania.

3. Žalobcovia v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhli rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Popreli tvrdenie žalovaného, že sa bezodkladne snažil o nápravu vzniknutej situácie, pretože o situácii sa dozvedel prostredníctvom ich hosťa, ktorý kontaktoval zamestnanca žalovaného. Rokovania dňa 18.12.2009 sa zúčastnili zamestnanci žalovaného, ktorí nemali oprávnenie konať v jeho mene a ponúkli žalobcovi v 1. rade satisfakciu 100 000; neuviedli menu a keďže na území SR bolo viac ako 11 mesiacov platná mena euro, žalobca v 1. rade prijal ponuku ako 100 000 eur. Až následne sa objasnilo, že išlo o sumu vyjadrenú v slovenských korunách. Majú za to, že zamestnanci žalovaného úmyselne neuviedli menu, lebo nečakali, že zníži svoju požiadavku. Popreli tvrdenie, že svadba trvala do 7.30 hod, pretože odvážali zo svadby hnutelné veci, dary a alkohol a pod. Sumu 100 000 zamestnanci žalovaného ponúkli iba žalobcovi v 1. rade, nie aj žalobkyni v 2. rade. Žalovaný sa nesprával korektne, pretože neodpovedal na ich telefonáty, po svadobnom dni v snahe zbaviť sa zodpovednosti naviedol svoju zamestnankyňu, aby kontaktovala žalobcu v 1. rade a vysporiadali iba oni dvaja. Nesúhlasili s názorom, že ich nárok je v rozpore so zákonom, je súčasťou BSM v zmysle § 143 Občianskeho zákonníka. Majú za to, že zásah bol širokospektrálny, bolo zasiahnuté do ich práva na súkromie, česť, dôstojnosť, vážnosť, dôsledkom čoho je ujma opodstatňujúca priznanie nemateriálnej a tiež materiálnej satisfakcie.

4. Žalovaný v replike zotrval na názore, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je súčasťou BSM a žalobcovia žalujú nárok v rozpore s § 11 Občianskeho zákonníka. Žalobcovia nezohľadňujú, že svedkovia na pojednávaní v zásade vyvrátili akýkoľvek zásah do ich práva na ochranu dôstojnosti a vážnosti, keď všetci potvrdili vedomosť o tom, kto zapríčinil nepristavenie autobusu a uvádzali, že by žalobcovi zverili organizovanie podobnej akcie. Má za to, že konanie nebolo tak závažné, aby opakované písomné a osobné ospravedlnenie nepostačovalo na vyváženú majetkovú ujmu. Uviedli, že pred začatím súdneho konania právna zástupkyňa žalobcov mu zaslala výzvu na zaplatenie nemajetkovej ujmy 170 200 eur, v súdnom konaní si uplatnili 100 000 eur. Žalobcovia ignorujú početnú judikatúru súdov, ktorá v prípade úmrtí pozostalým priznáva oveľa nižšiu nemajetkovú ujmu v peniazoch. Poukázal na podanie z 10.12.2015, v ktorom upriamil pozornosť na rozhodnutia súdov, priznávajúcich v prípade úmrtia i sumy 6 638,78 eura, 15 000 eur, 23 000 eur alebo 49 79,88 eura, preto žalobcami požadovaná suma je zjavne neprimeraná k tvrdenému zásahu.

5. Žalobcovia v duplike zotrvali na názore, že žalovaný zasiahol do ich práva na ochranu osobnosti a uplatňovaná náhrada nemajetkovej ujmy bola odsúhlasená 18. 12. 2009. Ide o právo výsostne osobné, tvoriace BSM. Uviedli, že ani na prvom pojednávaní nebolo zrejmé, kto zapríčinil nepristavenie autobusu, preto žalovaný nemôže tvrdiť, že to mali vedieť rodičia žalobcu, prípadne svedkovia od počiatku. Bolo prirodzené, že rodičia žalobcu odpovedali na otázku žalovaného, že by svojmu dieťaťu zverili organizovanie takejto akcie, ostatní svedkovia, t.j. nepríbuzní nič také nepotvrdili. Žiadny zo svedkov nevyzvedal o zábave do skorých ranných hodín. Zdôraznili, že nekonaním žalovaného došlo k zásahu do ich práva na súkromie a súkromný život, spôsobil im stratu z radosti a pôžitku z ich svadby vrátane psychickej ujmy v podobe stresov vyvolaných nesplnením, resp. vadným plnením záväzku. Žalovaný na pojednávaní uznal, že z jeho strany došlo k závažnému zásahu do osobnostných práv žalobcov. Pri určení výšky náhrady zohľadnili závažnosť následkov v súkromnom ako aj spoločenskom živote, ide o obvyklú výšku priznávanú v konaniach o ochranu osobnosti. Poukázali na rozhodnutie Ústavného súdu IV.ÚS 492/112-67 a na záver uviedli, že predložili vedecký výpočet života fyzickej osoby, predložený expertmi Výskumného ústavu dopravného v Žiline, záver ktorý publikovali v denníku SME 28.12.2011 a ktorý preukazuje odborníkmi vyčíslenú sumu za stratu života osoby pri dopravnej nehode je 332 000 eur.

6. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“, § 2 ods. 1 CMP), viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) urobil záver, že nie sú splnené podmienky ani na potvrdenie, ani na zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie. Preto tento rozsudok podľa § 389 ods. 1 písm. b) a § 391 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Predmetom konania je žaloba, ktorou sa žalobcovia domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v sume 100.000 eur za to, že žalovaný tým, že nedodrжал zmluvný záväzok zabezpečiť prevoz svadobných hostí žalobcov v 1. a 2. rade z určeného miesta do kostola a následne ich odvoz z kostola na miesto konania svadobnej hostiny zasiahol do ich práva na ochranu osobnosti. Zásah mal spočívať v

porušení ich práva na pokojný svadobný obrad, za sťaženie a skomplikovanie uzavretia manželstva slávnostným vyhlásením snúbencov, za znemožnenie uchovania si príjemných spomienok na uzavretie manželstva, za nenaplnenie a prekazenie realizovania predstáv žalobcov o udalostiach súvisiacich s uzavretím manželstva, ako aj za zníženie dôstojnosti a vážnosti žalobcov v spoločnosti., pričom takymto širokým zásahom žalovaného bolo zasiahnuté do ich práva na súkromie, česť, dôstojnosť, vážnosť. Žalobcovia tvrdili, že na miesto sobáša sa pre nepristavanie autobusu pre svadobných hostí dostavili neskôr (žalobca v 1. rade musel zabezpečiť náhradnú dopravu) duchovný ani nevyšiel z kostola a neodviedol snúbencov k oltáru, čo považujú za poníženie. Počas zábavného programu kvôli neskorému príchodu svadobčanov tvorca zábavného programu ohlásil prvý tanec novomanželov s rodičmi vo chvíli, kedy matka žalobcu v 1. rade telefonovala so zamestnancom žalovaného a neprišla na spoločný tanec so žalobcom v 1. rade, stojacim na parkete. Počas celej svadobnej hostiny svadobčania konzultovali, dojednávali a hľadali spôsoby, ako sa dostať po polnoci do svojich domovov, keďže pochopili, že spoliehať sa na služby žalovaného nie je prezieravé. Rok pripravovaná svadba prebehla nedôstojne a žalovaný im vlastne zničil svadbu. Táto udalosť sa stala na nasledujúce obdobie predmetom debát, špekulácií, klebiet, ohováraní a hľadání dôvodov, pre ktoré žalobcu v 1. rade podľa niektorých „boží“ trest postihol.

8. Súd prvej inštancie žalobe vyhovel čiastočne, keď mal za preukázané len niektoré zásahy do osobnostných práva žalobcov spočívajúce v znížení ich dôstojnosti a vážnosti, keďže sa dlhodobý plánovaný svadobný obrad neuskutočnil podľa ich predstáv, utrpeli ujmu ponížením pred svojou rodinou a priateľmi, ktorí si aj s odstupom času spomínali na udalosti zo svadobného dňa, viacerí komentovali priebeh udalostí uštipačnými poznámkami.

9. Odvolací súd preskúmal odvolacie námietky žalovaného a zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvedené konštantne pripomína a odvolací súd sa s týmto v plnej miere stotožňuje, preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, IV. ÚS 112/05).

10. Žalovaný v odvolaní namietal rozpor priznanej nemajetkovej ujmy s dobrými mravmi dôvodiac svojou snahou o mimosúdne vyriešenie veci vyplatením sumy 100.000 Sk s čím žalobcovia nesúhlasili, preto ich konanie vníma ako špekulatívne. Ďalej poukazoval na nezákonnosť nároku uplatňovaného žalobcami na zaplatenie spoločne a nerozdielne, pretože sa jedná o osobnostné právo každého zo žalobcov, nie spoločné práva manželov. Poslednou podstatnou odvolacou námietkou vo veci samej bol nedostatok odôvodnenia rozsudku spočívajúci v absencii dokazovania a určení, ktoré čiastkové právo na ochranu osobnosti bolo každému žalobcovi porušené, keďže každé z nich - právo na súkromie, česť, dôstojnosť a vážnosť sú samostatnými skutkovými podstatami práva na ochranu osobnosti a akú sumu pre porušenia práva žalobcovia jednotlivo požadujú a v akej výške im bola jednotlivo priznaná.

11. V slovenskom právnom poriadku je prostriedkom vytvoreným na ochranu pred zásahmi do osobnostných práv v prvom rade žaloba na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Žaloba na ochranu osobnosti je určená na ochranu osobnosti fyzickej osoby, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, mena a prejavov osobnej povahy a tiež zložíek v citovanom ustanovení výslovne neuvedených, ako napr. osobnej slobody,1) teda na ochranu pred zásahmi do osobnej integrity fyzickej osoby, a to nielen telesnej.

11.2. Žalobou na ochranu osobnosti sa fyzická osoba môže domáhať nielen toho, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, ale aj toho, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané finančné zadostučinenie, ktoré môže mať aj formu práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške závislej od závažnosti vzniknutej ujmy a od okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Z hľadiska poskytnutia ochrany pritom nie je významné, či neoprávnený zásah bol spôsobený zavinene či nezavinene, alebo vedome či nevedome. Nevyžaduje sa ani vyvolanie následkov, stačí, že neoprávnený zásah bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv osobnosti fyzickej osoby.2) Predmetom žaloby na ochranu osobnosti teda môže byť akýkoľvek neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby, spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie týchto chránených práv.

12. Na vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby musia byť splnené zákonné predpoklady, ktorými sú:

- a) existencia zásahu, ktorý vyvolal alebo bol spôsobilý vyvolať ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnostných práv chránených ustanovením § 11 Obč. zák.
- b) neoprávnený (protiprávny) charakter tohto zásahu
- c) existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a vzniknutou ujmou

Nenaplnenie ktoréhokoľvek z týchto predpokladov vylučuje možnosť vzniku sankcií podľa ustanovenia § 13 Obč. zákonníka.

13. Dôsledkom každého neoprávneného zásahu do práv chránených ustanovením § 11 OZ je určitá ujma. Z hľadiska intenzity zásahu, okolností, za ktorých k nemu došlo a stupňa negatívnych dôsledkov dopadu zásahu na chránené práva sa v praxi môžu vyskytnúť ujmy, ktoré svojou povahou alebo stupňom závažnosti:

- a) neopodstatňujú ani nemateriálnu ani materiálnu satisfakciu,
- b) opodstatňujú (len) nemateriálnu satisfakciu,
- c) opodstatňujú tak nemateriálnu, ako aj materiálnu satisfakciu.

14. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (ktorej sa žalobcovia v prejednávanej veci) môže súd podľa § 13 ods. 2 Obč. zákonníka priznať vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca, najmä ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Dôvody priznania náhrady sú v tomto ustanovení uvedené len demonštratívne. Zákon tu ustanovuje jedinú podmienku priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je splnená vtedy, keď sa nemateriálne zadosťučinenie nezdá postačujúce.

14.2. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba.

15. Žalobcovia náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch odôvodňovali širokým zásahom žalovaného do ich práva na súkromie, česť, dôstojnosť, vážnosť a znížením ich dôstojnosti a vážnosti. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že ne/konaním žalovaného došlo k zníženiu dôstojnosti a vážnosti žalobcov.

16. Podľa § 13 ods. 1 Obč. zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

16.2. Podľa § 13 ods. 2 Obč. zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

16.3. Toto ustanovenie obsahuje významné prostriedky ochrany osobnostných práv. Ich použitie nie je viazané na podmienku zavinenia pôvodcu zásahu, pretože ide o prípad objektívnej zodpovednosti. Všeobecnou podmienkou uplatnenia ochrany podľa tohto ustanovenia je, že ide o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý je objektívne spôsobilý fyzickej osobe privodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti.

16.4. Občiansky zákonník ustanovením § 13 poskytuje ochranu osobnosti len v prípade takého porušenia občianskej cti, ktoré predstavuje zásah do osobnosti občana, pričom tento zásah musí byť objektívne spôsobilý takúto ujmu spôsobiť. Ide o konanie proti osobnej a mravnej integrite občana, znižujúce jeho dôstojnosť, vážnosť a česť, o konanie, ktoré z hľadiska vzťahu občana k ostatným spoluobčanom ohrozuje jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti. Treba však rozlišovať medzi kritikou a neoprávneným zásahom, pričom rozdiel medzi nimi musí spočívať v pravdivosti, objektívnosti prejavu

a v cieľi, ktorý sa ním sleduje. Nemožno totiž priznať právo na ochranu osobnosti v zmysle ustanovenia § 13 OZ, ak niekto konal protispoločensky, a teda ak prejav o tejto skutočnosti je kritikou tohto konania.

17. Odvolací súd po prejedaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie vec neposúdil v kontexte vyššie uvedenej právnej úpravy a výkladu a preto je rozhodnutie predčasné.

18. Odvolací súd súhlasí so žalovaným, že všetky práva chránených ustanovením § 11 Obč. zákonníka sú práva čiastkové. To znamená, že ak súd prvej inštancie dospel k záveru o znížení dôstojnosti a vážnosti žalobcov, mal jednotlivito pri každom práve posudzovať splnenie predpokladov vzniku zodpovednosti žalovaného za nemajetkovú ujmu (pozri odsek 12); bolo potrebné uviesť u každého z týchto práv, z akých skutkových tvrdení žalobcov vychádzal, na ktoré dôkazy prihlíadal, k akým skutkovým záverom dospel a ako tieto právne posúdil (uvedením druhu zásahu a jeho konkrétnym prejavom bola znížená dôstojnosť a vážnosť žalobcov v spoločnosti). Iba všeobecné konštatovanie súdu, že dlhodobo plánovaný svadobný obrad sa neuskutočnil podľa ich predstáv, utrpeli ujmu ponížením pred svojou rodinou a priateľmi, ktorí si aj s odstupom času spomínali na udalosti zo svadobného dňa, viacerí komentovali priebeh udalostí uštipačnými poznámkami je v kontexte uvedeného výkladu nesprávne a nepostačujúce a rozhodnutie je preto nepreskúmateľné. Navyše, súd priznal náhradu len z dôvodu zníženia dôstojnosti a vážnosti žalovaných, pričom ust. § 13 ods. 2 Obč. zákonníka priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch podmieňuje výslovne znížením dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti v značnej miere, so splnením ktorej podmienky sa súd v rozhodnutí nevysporiadal.

19. Odvolací súd pripomína, že už žaloba na ochranu osobnosti musí obsahovať opísanie rozhodujúcich skutočností, tak aby bolo zrejmé, akým skutkom došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu a ktoré z čiastkových zložiek osobnosti žalobcu boli takto dotknuté a u každého nároku je potrebné samostatne posúdiť skutkové tvrdenia, ktorými žalobcovia odôvodňujú uplatnený nárok. V civilnoprávnom konaní sa uplatňuje zásada prejednacia, podľa ktorej sú strany sporu povinné tvrdiť všetky pre rozhodnutie významné skutočnosti (povinnosť tvrdenia); sú tiež povinné plniť dôkaznú povinnosť a teda označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Dôsledkom nesplnenia týchto povinností je vynesenie nepriaznivého rozsudku pre stranu, ktorá tieto povinnosti nespĺnila; súd nie je sám povinný po významných skutočnostiach pátrať.

20. Súd prvej inštancie žalobcom priznal nárok v pozícii solidárnych veriteľov. Napriek tomu, že žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie výslovne namietal solidaritu veriteľov tvrdiac, že v prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nejde o spoločné práva veriteľov (manželov), ale ide o právo fyzickej osoby, súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozhodnutia s touto podstatnou námietkou žiadnym spôsobom nevyporiadal. Uvedený nedostatok tak činí rozsudok v tejto časti pre absenciu právnych záverov nepreskúmateľný a arbitrárny a takýmto postupom súdu došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces.

21. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia 389 ods.1 písm. b) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide aj o právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia a ďalšie. Povinnosť súdov rozhodnutie odôvodniť je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z článku 36 a nasledujúcich Listiny základných práv a slobôd, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej.

21.2. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené sporovou stranou, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/2003).

22. V súvislosti s ostatnou odvolacou námietkou žalovaného odvolací súd uvádza, že právo na ochranu osobnosti prislúcha každej fyzickej osobe. Ide o právo výslovne osobné, čo znamená, že subjektom ochrany môže byť iba určitá konkrétna fyzická osoba, do chráneného práva ktorej bol urobený zásah alebo právo ktorej bolo ohrozené. Práva chránené ustanovením § 11 patria zo zákona všeobecne každej fyzickej osobe bez rozdielu veku, bez toho, aby sa vyžadovalo splnenie akýchkoľvek ďalších podmienok. Zároveň ide o práva osobnej povahy, ktoré zaniká smrťou fyzickej osoby a neprechádza na dedičov. Existencia práva, ktoré má byť u každej fyzickej osoby samostatné znamená, že viac osôb môže mať len samostatné právo (každého z nich), ale je vylúčená solidarita žalobcov.

23. Súd prvej inštancie sa doposiaľ nevysporiadal s námietkou žalovaného o osobnostnom práve žalobcov v kontexte vyššie uvedeného výkladu, preto bude potrebné v ďalšom konaní posúdiť charakter uplatneného nároku, t.j. či je prípustné procesné spoločenstvo na strane žalobcov a potom v kontexte súdom prijatého právneho záveru aj žalobný návrh.

24. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom žalovaného, že žalobou uplatnený nárok je v rozpore s dobrými mravmi, keďže žalobcovia nevyužili jeho ponuku na mimosúdne vyriešenie sporu zaplatením sumy 100.000 Sk. Definícia dobrých mravov nie je normatívne upravená. Pojmom dobré mravy možno rozumieť pravidlá morálneho charakteru, aj keď za určitých okolností môžu nadobudnúť povahu právnej normy. Prenikajú celým právnym poriadkom. Občiansky zákonník v tejto súvislosti používa viacero pružných pojmov (napr. "zneužitie práva", "verejný záujem", "obohatenie", "dobromyseľnosť", "keď právo možno vykonať po prvýkrát", "núdza" atď.). Podľa názoru odvolacieho súdu uplatnenie nárokov na súde je legitímnym právom každého, kto má spôsobilosť na právne úkony a ani prípadná pohnútky či žalovaným tvrdená špekulácia, ktorá navyše nebola preukázaná, neopodstatňuje záver, že by žalobcovia chceli zneužiť právo alebo iným, nekalým spôsobom dosiahnuť úspech v spore na úkor žalovaného. Aj podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

25. Z vyššie uvedených podstatných dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti a výroku o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 písm. b) CSP a § 391 ods. 1 CSP) s tým, že právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v tomto rozhodnutí je súd prvej inštancie viazaný (§ 391 ods. 2 CSP). V ďalšom konaní súd prvej inštancie bude postupovať tak, ako je vyššie uvedené odvolacím súdom.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).